

KORXONADA STRATEGIK BOSHQARUV TIZIMINI TASHKIL
ETISHDA INNOVATSION BOSHQARUV TAMOYILLARIDAN
FOYDALANISH

Mamajonov Dilshodjon Oribjonovich

Ilmiy rahbar: i.f.n. Axmedov O.M.

Har qanday korxonaning uzoq muddatli yutuqlari ishlab chiqilgan strategiyaga bogʻliq boʻladi. Agar korxonaning rivojlanish strategiyasi boʻlmasa u yoki bu xatoliklar bilan ishlab chiqilgan boʻlsa, bu hol korxonaga bozorda barqaror va mustahkam oʻrin egallash uchun imkon bermaydi. Zamonaviy ilmfan va amaliyot strategik rejalashtirish hamda boshqarishning katta tajribasiga ega, ammo koʻpgina strategiyalar haligacha tashqi va ichki muhitning oʻzgaruvchan shart-sharoitlariga moslasha olmayapti. Bu hali hanuzgacha strategik boshqarishning barcha muammolari ham oʻz echimini topmaganligini koʻrsatadiki, bunday hol, birinchi navbatda, korxonaning rivojlanishi strategik barqarorligining mexanizmlarini ishlab chiqish bilan bogʻliq. Strategiya korxonaning muvaffaqiyatini taʼminlash uchun rahbariyat foydalanadigan tadbir-choralar majmuasidan iborat. Rahbariyat korxonaning biznesini qanday boshqarishni bilish uchun hamda koʻp omilli muhitda muqobil yoʻnalishlardan birini toʻgʻri tanlash uchun strategiyani yaratadilar. Rahbariyat foydalanishga qaror qilgan strategiya mavjud biznes yoʻnalishlaridan biri va biznesni yuritishni muayyan usuli tanlanganligini koʻrsatadi.

Strategik boshqaruv xolatida tashkilot atrof muhit va tashkilot hayotining sharoitlari oʻzgarishidan kelib chiqqan holda kelajakda koʻzda tutish maqsadlarga erishish uchun har bir hozirgi lahzada u aynan hozirgi paytda nima strategik boshqaruvda kelajakdan turib hozirgi paytga nazar tashlanadi. Tashkilotga maʼlum kelajakni taʼminlovchi hozirgi davrdagi tashkilot harakatlari aniqlanadi va amalga oshiriladi. Bunda strategik boshqaruv uchun shu narsa ham xarakterliki, nafaqat kelajakda korxonaning koʻzda tutilgan xolati qayd qilinadi, balki shu ham strategik boshqaruvning eng muhim vazifalaridan hisoblanadi, koʻzda tutilgan maqsadlarga erishish imkoniyatini beruvchi atrofda oʻzgarishlarga aks taʼsir koʻrsatish qobiliyati ishlab chiqiladi. Ikkinchidan, nostrategik boshqaruvda harakat dasturini ishlab chiqish tashkilotning ichki imkoniyatlari va resurslari tahlilidan boshlanadi.

Strategiyani amalga oshirish bu - amaliy maʼmuriy ish boʻlib, tashkil etish, moliyaviy rejalashtirish, kerakli siyosatni yuritish, motivlarni va kompaniya madaniyatini hamda boshqarish usullarini yaratish, qisqasi kompaniya

maqsadlarini amalga oshirishga xizmat qiluvchi hamma harakatlar majmuasidan iborat. Strategiyani yaratish va amalga oshirish jarayoni o‘zaro bog‘liq beshta vazifani Yechishni o‘z oldiga maqsad qilib qo‘yadi:

1. Korxonada qanday biznesda faoliyat ko‘rsatadi, strategik tasavvurni shakllantirish ya‘ni: missiyani va maqsadlarni aniqlash.
2. Strategik tasavvurni va missiyani qayta shakllantirish.
3. Qo‘yilgan maqsadlarga erishish strategiyasini yaratish.
4. Tanlangan strategiyani sifatli va samarali tadbiiq etish.
5. Faoliyat natijalarini baholash, yangi an‘analarni aniqlash va uzoq muddatli rivojlanishga nisbatan moslashtiruvchi harakatlarni belgilash.

Demak, strategiyani tadbiiq etilishi nuqtayi-nazaridan kompaniya menejerlari siyosatni va ko‘nikmalarni yaratishga ijodiy yondoshishlari maqsadga muvofiq.

An‘anaviy nuqtai nazarga ko‘ra, korxonada strategiyasini amalga oshirishda boshqaruvchilar salbiyga nisbatan ko‘proq ijobiy ta‘sir ko‘rsatishlari lozim, chunki hamkorlik muhitini ijobiy usullar bilan qo‘llab-quvvatlash va rag‘batlantirishda xizmatchilar ko‘proq tashabbus va jonbozlik ko‘rsatishiga erishish mumkin.

Strategik boshqaruv tamoyillarini to‘g‘ri belgilash va boshqaruv tizimining samarali amal qilishini ta‘minlashning asosiy maqsadi bozor iqtisodiyotida yuz berishi mumkin bo‘lgan ichki va tashqi nomutanosibliklar va ortiqcha ishlab chiqarish inqirozlari, hamda xomashyo va materiallarning samarasiz ishlatilishini oldini olishdan, ishlab chiqarishni boshqarishni bozor talablariga tobora ko‘proq moslashtirishdan iboratdir, deb aytish mumkin.

Xorij mamlakatlarida raqobatdosh va arzon ishlab chiqarilayotgan mahsulotlarni mamlakatimizga kirib kelishi mutaxassis va yetakchi olimlardan respublikamizda mavjud bo‘lgan sanoat korxonalarini rivojlantirish va samarali faoliyat ko‘rsatishiga doir ilmiy asoslangan qirralarini ochib berishni dolzarb masalaga aylantirmoqda. SHularni hisobga olib mazkur sohadagi ilmiy izlanishlarga e‘tibor qaratgan holda, innovatsion jarayonlarni rivojlanishiga ta‘sir etuvchi omillarni quyidagi jadvalda keltirilgandek turkumlashimiz mumkin. Chunki mazkur omillarni har tomonlama tadqiq etish korxonalarida raqobatdosh yangi mahsulotlar ishlab chiqarishga asoslangan innovatsion jarayonlarni boshqarishning samarali yo‘llarini ilmiy asoslash hisobiga ish yuritish faoliyatiga ta‘sir ko‘rsatishi tabiiydir.

Innovatsion faoliyatga to‘sqinlik qiluvchi va rivojlanishiga sharoit yaratuvchi omillarni o‘rganish mamlakatimizda innovatsion jarayonlarni yanada jadallashtirish, zamonaviy, moslashuvchan innovatsion siyosatni olib

borish bo'yicha belgilangan vazifalarni bajarish yuzasidan samarali strategik maqsadlarni belgilab olishga yordam beradi.

Mamlakatimizda biznes subyektlarining innovatsion faoliyati rivojlanish darajasini yuksaltirish uchun iqtisodiyot tarmoqlarini innovatsion rivojlantirish, modernizatsiyalash, texnik va texnologik yangilashning strategik maqsadlariga mos ravishda yaqin yillar ichida zarur shart-sharoitlarni yaratish lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Salixov S.A. Innovatsion faoliyatni boshqarish. Darslik.-T.: TDIU, 2013-yil.
2. Maxmudov N.M, Xomidov S.O. O'zbekiston sanoati: rivojlanish omillari, tendensiyasi va muammolari. Monografiya.-T.: «IQTISODIYOT», 2017 yil.
3. “Korxonani boshqarish” jurnali 4-son T-2017 yil.
4. Yo'ldoshev N.Q., Xodjamuratova G.Yu. Strategik menejment-2. – Darslik. T.: TDIU 2013. – 368 b.

